

треба звертати увагу на те, як і коли роблять зауваження; як реагують на порушення дисципліни; навіть на те, як слухають студентів; як стоять, як сидять, як рухаються по аудиторії.

9. Вчитися поважати індивідуальність кожного студента, його бажання утвердитися в колективі, мати більш високий статус. Успіх окриляє людину, неуспіх, до того ж постійний, пригнічує. Шукати привід похвалити студента, яким би педагогічно недосконалим він не був. Якщо студент сам не дає такого приводу, треба створити його. Часто одна розумна похвала є більш корисною для студента, ніж десяток різних зауважень.

10. Уміти вступати в контакт з усією аудиторією. Якщо педагог буде тактичним, ненав'язливим, зуміє уникнути прямолінійних повчань, то він зблизиться з одним студентом, отже, в якісь мірі і з усім колективом.

11. Показати при нагоді студентам все найкраще, що є у вчителя (свої здібності, уміння, ерудицію, навички і тощо), нічого не приховуючи, але нічого і не підкреслюючи.

12. Берегти довіру своїх студентів. Довіра до педагога — це вершина його взаємовідносин зі студентами, вікно в їхні душі. Втративши довіру одного студента, можна втратити довіру усього колективу.

**М. М. Логінов**, доцент  
кафедри історії економічних учень  
та економічної історії

## **ПЕРЕВІРКА, КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ**

Ефективність пізнавальної діяльності студентів забезпечується системою перевірки, контролю та оцінки її результатів. З теоретичної точки зору ця проблема виглядає надзвичайно важливою, досить опрацьованою і в той же час однією з найскладніших з практичної точки зору. Особливо важливим видається нам оцінка кінцевого результату діяльності студента. З врахуванням цього зростає необхідність у забезпеченні високої вимогливості та об'єктивності оцінки знань, виключивши прояви формалізму. Тому система перевірки, контролю та оцінки ходу результатів роботи вимагає подальшого вдосконалення. Досить часто оцінка результатів роботи студентів залежить від суб'єктивних факторів, в основному оцінюються знання фактологічного матеріалу, проте оцінці навичок та вмінь застосовувати знання в аналізі різноманітних явищ суспільного життя

увага приділяється явно недостатня. Але й цим не можна обмежувати перевірку, контроль та оцінку діяльності студента. Видається важливим з'ясування яким чином студент отримав або може отримати нові знання, як логічно будувати систему аргументації та висновків.

Діалектика пізнавальної діяльності полягає у тому, що чим більше та повно визначається мета вивчення дисципліни і чим більше та повно вона усвідомлюється викладачем, тим більшими є вимоги до вивчення предмету. Ось чому перша тема дисципліни «Предмет та метод економічної історії» є самою важливою серед всіх тем дисципліни. І навпаки, слабе розуміння мети вивчення навчального предмету веде до неконкретності вимог оцінки знань студентів. Отже, визначення мети для студента повинно відбивати не лише підсумкові результати діяльності, але й рівень знань, навичок та вмінь, які слід досягнути на проміжних етапах вивчення навчальної дисципліни (семінар, модульний контроль, іспит). Саме тут і виникає ефективне управління ходом пізнавальної діяльності студентів. Для студента стає звичною постійна вимогливість з боку викладача. А для того, щоб уникнути непорозумінь із студентами щодо підведення підсумкових оцінок викладач повинен постійно, від заняття до заняття відзначати зміни у студенті, у його ставленні до предмету. В процесі індивідуальної роботи зі студентами викладач перевіряє не лише ступінь підготовки студента з певних питань, але й його самостійну підготовку. На семінарських заняттях перевірка забезпечує з'ясування відповідального ставлення до виконання завдань, які поставлені викладачем, але й ступінь їх засвоєння, а також творчого підходу до них. Така система постійного поточного контролю є особливо важливою на першому курсі, адже саме тут більш за все є необхідною допомога та коригування роботи в процесі вивчення навчального курсу.

Перевірка та оцінка пізнавальної діяльності студентів можуть стати засобом управління та стимулювання подальшої роботи студентів, які мають можливість більш-менш чітко визначити вихідний рівень параметрів, які перевіряються та оцінюються. Необхідно мати постійну інформацію щодо ходу роботи студента: які способи, прийоми він використовує для отримання знань, як набирає навички та вміння застосовувати методологічні, теоретичні знання до аналізу практичної ситуації, що пропонується викладачем до розгляду на семінарських заняттях.

Таким чином, поточний контроль та перевірка знань студентів роблять більш об'єктивною й оцінку підсумкової перевірки, заліку або іспиту.